

ผ้าก๊ : ผืนผ้าทอในอดีต ใช้แขวนกางกั้นเพื่อแบ่งพื้นที่ใช้สอยเป็นพื้นที่เฉพาะ (ตอนที่ 1)

"ผ้าก๊" เป็นผ้าทอในอดีต เป็นชื่อเรียกผ้าทอประเภทหนึ่งที่ทอขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ของการใช้งานของกลุ่มคนในบางวัฒนธรรม เช่น กลุ่มวัฒนธรรมไทลาว (ลาวเทิง ลาวลุ่ม ลาวสูง ใน สปป.ลาว) กลุ่มวัฒนธรรมไทแดงทั้งที่อยู่ในลาว และในประเทศเวียดนาม หรือกลุ่มวัฒนธรรมไทยวน ไทลื้อ ลาวพวน ลาวครั่ง ในประเทศไทย เป็นต้น คำว่า ผ้าก๊ อาจมีความหมายที่แตกต่างกัน หรือการมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันไป ตามแต่ละท้องถิ่นหรือตามแต่ละกลุ่มวัฒนธรรมนั้นๆ แต่ลักษณะและประโยชน์ของการใช้สอยจะมีความคล้ายคลึงกัน นั่นคือ เป็นผ้าที่ใช้เพื่อกางกั้น หรือกั้นเพื่อจัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยเป็นพื้นที่เฉพาะหรือเพื่อความเป็นสัดส่วน

ผ้าก๊ ในความหมายของกลุ่มวัฒนธรรมไทลาว (ลาวเทิง ลาวลุ่ม ลาวสูง ใน สปป.ลาว) กลุ่มวัฒนธรรมไทแดงทั้งที่อยู่ในลาว และในประเทศเวียดนาม จึงจะหมายถึง ผ้าที่ใช้แขวนกางกั้นเพื่อแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร หรือบ้านเรือนเป็นพื้นที่เฉพาะเสมือนเป็นผ้าม่าน เช่น ใช้กั้นประตู หรือเป็นผ้าแขวนตกแต่งในพิธีกรรมเพื่อกำหนดเป็นพื้นที่เฉพาะ หรือใช้กั้นแบ่งส่วนนอนในตัวเรือนเพื่อความเป็นสัดส่วนและเป็นส่วนตัว ผ้าก๊ ที่ใช้กั้นแบ่งส่วนนอนในตัวบ้านเรือนจะถือว่าเป็นผ้าที่สำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องแสดงขอบเขตความเป็นส่วนตัว หากผู้อื่นผู้ใดที่ไม่ใช่บุคคลในครอบครัวล่วงล้ำผ่านผ้าก๊ผืนนี้เข้าไป จะถือว่าเป็นการกระทำผิดผีเรือน ผู้นั้นจะต้องมีการไถ่โทษตามแต่จะกำหนด ขนาดของผืนผ้าก๊จะมีขนาดใหญ่มีความกว้างและความยาวพอดีกับช่องประตู หรือพอดีกับพื้นที่ที่ต้องการกางกั้นไว้เป็นการเฉพาะ วัสดุที่ใช้ทอ ผ้าก๊ มักเป็นฝ้ายมากกว่าไหม ตัวผืนผ้าอาจมีการตัดต่อด้วยผ้าหลายชั้น หรือนิยมต่อขอบบนด้วยผ้าฝ้ายสีแดง สีดำ หรือสีน้ำเงิน

ลวดลายที่ปรากฏบนผืนผ้ากึ่งในกลุ่มวัฒนธรรมเหล่านี้มีทั้งลวดลายเรขาคณิต และลวดลายรูปสัตว์ในตำนาน หรือสัตว์หิมพานต์ เช่น ลายหงส์ ลายช้าง ลายนกหัสติลิงค์ และโดยเฉพาะลาย “นาค” ในรูปลักษณะต่างๆ ที่ผู้ทอมักตกแต่งลวดลายให้เป็นลายนาคขนาดใหญ่ที่โดดเด่นชัดเจนกว่าลายประกอบอื่นๆ เพื่อที่จะสื่อให้เป็นสัญลักษณ์ตามคติความเชื่อ เช่น ลวดลายนาคที่สื่อความหมายถึงความปกป้องรักษาให้อยู่รอดปลอดภัยอันอาจหมายถึงเพื่อให้เป็นทวารบาลทำหน้าที่ปกป้องไม่ให้สิ่งชั่วร้ายผ่านเข้าไปได้ หรือลวดลายนาคที่สะท้อนความเชื่อที่ว่าจะช่วยป้องกันผีसाงที่จะมาทำร้ายเจ้าของเรือน หรือลวดลายนาคที่สื่อสะท้อนถึงความ เป็นสิริมงคล ความเจริญรุ่งเรือง หรือการอยู่ครองคู่ของคู่สามีภรรยาในการครองเรือนให้อยู่คู่กันตลอดชีวิต เช่นนี้เป็นต้น

